

Näringsdepartementet

Sekretariatet för EU och internationella frågor

Rådets möte (jordbruks- och fiskeministrarna) den 7 april 2022

Kommitterad dagordning

1. Godkännande av dagordningen
2. A-punkter

JORDBRUK

Lagstiftande verksamhet

3. 55 %-paketet: jordbruksaspekter i översynen av LULUCF-förordningen
- Diskussion

Ansvarigt statsråd: Annika Strandhäll

Förslagets innehåll:

Förslaget om ändring av LULUCF-förordningen (EU) 2018/841 och förordning (EU) 2018/1999 är en del av paketet "Fit for 55". Förslaget syftar till att stärka LULUCF-sektorns bidrag till den ökade övergripande klimatambitionen genom att för perioden 2026–2030 införa bindande krav om ökad sänka på medlemsstatsnivå för att sammantaget uppnå en kolsänka om 310 miljoner ton till 2030. Efter 2030 föreslås en kombinerad marksektor (LULUCF och jordbruk) skapas med målet att uppnå sektoriell klimatneutralitet på EU-nivå från 2035.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen delar kommissionens bedömning att den negativa trenden med en minskad kolsänka inom EU:s LULUCF-sektor behöver motverkas som ett led i att nå det långsiktiga klimatneutralitetsmålet. Regeringen konstaterar vidare att de minskningar som gjorts på EU-nivå i skogarnas netto-kolinbindning det senaste decenniet inte främst beror på minskad kolinbindning i Sverige. Sverige bör därför inte få ett oproportionerligt högt åtagande för att kompensera för minskade upptag i andra länder. Regeringen anser också att målkonstruktionen bör uttryckas i relativa mål i stället för ett absolut mål. Därtill bör medlemsstaternas åtaganden utöver nuvarande regelverk vara indikativa för att exempelvis beakta osäkerhet och variationer samt att relevanta åtgärder inte nödvändigtvis ger effekt redan till 2030. Regeringen anser att sektorns långsiktiga klimatnytta och långa ledtider bättre bör beaktas i förordningens utformning.

Givet de stora osäkerheterna och långa ledtider i sektorn är regeringen kritisk till bindande mål för ökade kolsänkor och dess föreslagna ansvarsfördelning. Lagstiftningen får inte utformas så att det kompenserar för lägre ambitioner i andra medlemsstater eller inom andra sektorer. Regeringen framhåller att ytterligare analys krävs på medlemsstatsnivå för vilka åtaganden som på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt bidrar till klimatneutralitetsmålet 2050.

Regeringen konstaterar därtill att skogspolitiken är nationell kompetens och att utformning av nya förslag måste vara i linje med ett hållbart aktivt skogsbruk. Regeringen anser att det svenska åtagandet ska sänkas till en nivå som möjliggör det vi nationellt bedömer som en långsiktigt hållbar avverkningsnivå.

Regeringen anser vidare att infångning och permanent lagring av biogen koldioxid (bio-CCS) ska kunna tillgodoräknas som upptag inom LULUCF. Ekonomiska incitament för bio-CCS fram till 2030 bör inrättas inom EU ETS.

Regeringen ser betydande risker i att eftersträva klimatneutralitet i en specifik sektor på EU-nivå och framhåller att klimatneutralitetsmål för en utvidgad marksektor ska sättas på nationell nivå inom respektive medlemsstat i stället för på EU-nivå. Om klimatneutralitetsmålet sätts på EU-nivå är regeringen skeptisk mot en utvidgad marksektor. En ny sektorsindelning behöver analyseras noga och ska bidra till unionens långsiktiga mål, regeringen anser

därför att vidare analys krävs. Regeringen bedömer därför att en utvidgad marksektor inte bör beslutas i den pågående revideringen av LULUCF-förordningen.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Frågan var senast föremål för överläggning med miljö- och jordbruksutskottet samt samråd med EU-nämnden inför diskussion i miljørådet 20 december 2021.

Fortsatt behandling av ärendet:

Förhandling om förslaget fortgår och det franska ordförandeskapet har en ambition om att nå en allmän inriktning innan sommaruppehållet. Överläggning i riksdagsutskott och samråd med EU-nämnden om förslaget kommer att fortsätta, ordförandeskapet har indikerat diskussion på Miljørådet i juni.

Faktapromemoria: Reviderad LULUCF-förordning (2020/21:FPM138)

Icke lagstiftande verksamhet

4. Slutsatser om hållbara kretslopp för kol
- Antagande

Ansvarigt statsråd: Annika Strandhäll

Förslagets innehåll:

Meddelandet beskriver behovet av och EU-kommissionens plan för att utveckla både naturliga och tekniska system för upptag, infångning, återanvändning och lagring av kol i stor skala för att nå EU:s mål om klimatneutralitet. EU-kommissionen betonar vikten av att skapa incitament och affärsmodeller för att åstadkomma ökade koldioxidupptag både i naturliga kolsänkor i ekosystem (carbon farming) och genom koldioxidinfångning (bio-CCS/DACCS). De mest framträdande delarna handlar om ett certifieringssystem för kolinlagringskrediter som ska tas fram under 2022 samt regelverk och stödfunktioner för att främja upptag, kolininfångning och återanvändning av koldioxid.

Inom den Särskilda jordbrukskommittén har det franska ordförandeskapet tagit fram ett utkast till rådslutsatser avseende meddelandets jordbruks- och skogsbruksaspekter. Utkastet har omarbetats två gånger efter de diskussioner

som har ägt rum och de synpunkter som medlemsstaterna har framfört. I utkastet till rådslutsatser uppmanas kommissionen att gå vidare med arbetet med att ta fram ett certifieringssystem för så kallad carbon farming. Bioekonomins potential att minska utsläpp lyfts fram, likväl som att huvudfokus fortsatt behöver vara på att minska fossila utsläpp. Slutsatserna anger att certifieringen bör vara transparent, hålla hög kvalitet och miljöintegritet och undvika onödiga administrativa bördor. Kommissionen bör överväga möjliga nyttor om även jordbrukets utsläpp inkluderas i systemet för carbon farming. Vidare uppmanas kommissionen att undersöka om mervärden för biologisk mångfald kan inkluderas utan att riskera enkelhet och tydlighet i systemet.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen är positiv till att öka bioekonomins bidrag till att minska användning av fossilt kol. I markanvändningssektorn ser regeringen en potential att minska avgången av växthusgaser från jord- och skogsbrukets organogena jordar och öka kolinlagringen i åker- och betesmark. Regeringen anser att det finns en tydlig skiljelinje mellan å ena sidan industriell kolin fångning och kollagring och å andra sidan så kallad "carbon farming" (inväntar svensk översättning), särskilt med tanke på de vitt skilda förutsättningarna för permanens som gäller vid olika former av kolinlagring. Regeringen anser att ett system för kolinlagringskrediter måste ha en hög miljöintegritet, omfatta kvalitetskrav och systemkontroller för att säkerställa att utsläppsminskningen inte tillgodoräknas mer än en gång. Ett system baserat på certifikat ska leda till kostnadseffektiva åtgärder som minskar koldioxidhalten i atmosfären jämfört med om åtgärden inte vidtagits. Detta innebär att även administrativa kostnader och risken för koldioxidläckage som följd av en åtgärd ska beaktas.

Regeringen kan stödja utkastet till rådslutsatser som i hög grad beaktar de ståndpunkter som Sverige har fört fram i arbetet.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Överläggning 22 februari 2022 med miljö- och jordbruksutskottet om faktapromemoria för meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om Hållbara kretslopp för kol, COM(2021) 800.

Fortsatt behandling av ärendet:

Rådslutsatser förväntas antas vid detta möte. Fortsatt behandling har inte aviserats.

Faktapromemoria: Meddelande om hållbara kolcykler (2021/22: FPM56)

5. Situationen på jordbruksmarknaderna, särskilt efter invasionen av Ukraina

- Information från kommissionen och medlemsstaterna, samt diskussion

Ansvarigt statsråd: Anna-Caren Säterberg

Förslagets innehåll:

Generellt råder det höga priser på flertalet jordbruksråvaror. Priserna på mjölk och vegetabilier ligger på en hög nivå både i Sverige, i EU och på världsmarknaden. Utmaningen för flera andra sektorer är att kunna kompensera ytterligare höjda kostnader med högre priser på marknaden. Det höga kostnadsläget för insatsvaror, pressar lönsamheten i jordbruket. De höjda energipriserna påverkar lantbrukets kostnader för diesel, el, handelsgödsel och foder. Rysslands invasion av Ukraina har inneburit ytterligare prisökningar för energi, handelsgödsel och spannmål, oljeväxter och foder. Ukraina står för 11 procent och Ryssland för 20 procent av den globala exporten av vete. Ukraina är också en stor exportör av raps och solrosfrö, jämte majs och korn, bland annat till EU. Kommissionen bedömer att konflikten kommer leda till bestående höga priser på jordbrukets insatsvaror.

Både FN:s jordbruks- och livsmedelsorganisation (FAO) och FN:s livsmedelsprogram (WFP) är centrala för arbetet med tryggad livsmedelsförsörjning. Globalt har Ukrainakriget accelererat en redan svår situation med ett ökande antal hungrande/undernärda i världen (ca 800 miljoner under 2020, bl.a. som en effekt av covid-19. Ytterligare 8–13 miljoner människor bedöms riskerar hunger som en direkt följd av Ukrainakriget. Sida har nyligen beslutat om att betala ut 270 miljoner kronor (varav 75 miljoner till WFP) för humanitära insatser i Ukraina.

Kommissionen har presenterat ett antal förslag för att stärka livsmedelssektorn och produktionen i EU.

- Ett tillfälligt rättsligt ramverk för statsstöd som gör det möjligt att stödja producenter för bland annat ökade kostnader.
- Justering av gränsvärden för bekämpningsmedel och GMO, vid import av foder och livsmedel, för att underlätta för import från fler länder.
- Privat lagring för griskött. Åtgärden införs 25 mars-29 april och innebär att slakterier i ett kontrakt åtar att lagra köttet under viss avtalad tid, mot viss ersättning.
- En delegerad akt om nationella kuvert för krisåtgärder inom den samlade marknadsordningen. Syftet med stödet är att bidra till livsmedelsförsörjning eller att adressera marknadsobalanser. Medlen ska utbetalas senast 30 september 2022.
- Undantag görs för 2022 från det obligatoriska kravet på träda som är ett villkor för att erhålla jordbruksstöd. Det innebär att EFA (ekologiska fokusarealer) användas för bete och odling av grödor.
- Det finns även förslag om ökade krav på medlemsländerna att kommunicera data och information om lager av nödvändiga livsmedel och foder.
- Vidare förutses förslag om möjligheter för ökade förskottsutbetalningar av direktstöd.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Det är angeläget att EU:s livsmedelsproduktion i rådande läge fungerar och kan svara mot eventuella ökade behov till följd av krisen eller avbrott i leveranskedjor.

Regeringen efterfrågar i detta läge väl avvägda åtgärder eller undantag från regelverk, för att motverka en negativ påverkan på livsmedelsförsörjningen i EU. Det är viktigt att analysera och ta ställning till eventuella åtgärder från fall till fall.

Generellt har marknadsorienteringen av GJP visat sig ändamålsenlig för att trygga livsmedelsförsörjningen och livsmedelssäkerheten. Den nu uppkomna situationen och dess påverkan på marknaden går utöver vad som kan anses vara normala variationer på en marknad. Det är avgörande att EU:s livsmedelsproduktion i rådande läge fungerar och kan svara mot eventuella ökade behov till följd av krisen eller avbrott i leveranskedjor. Regeringen anser det välkommet att kommissionen beslutat om ett nytt tillfälligt rättsligt ramverk som möjliggör att de medlemsstater som ser behov av det kan stödja lantbrukare som drabbas av de ekonomiska effekterna av kriget i

Ukraina och Rysslandssanktionerna för livsmedelskedjan, samtidigt som konkurrensen på den inre marknaden upprätthålls.

I solidaritet med Ukraina behöver vi identifiera vad vi kan göra för att hjälpa till för att säkra Ukrainas livsmedelsförsörjning. Det är även viktigt att följa hur situationen påverkar livsmedelsförsörjningen i utvecklingsländer.

Det är angeläget att nära följa utvecklingen på jordbruksmarknaderna med anledningen av Rysslands invasion av Ukraina. Transparent och uppdaterad marknadsinformation bidrar till en bättre fungerande marknad.

Kommissionen har även en viktig roll i att övervaka att handeln fungerar.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Marknadssituationen var senast föremål för överläggning i miljö- och jordbruksutskottet den 17 mars 2022 och samråd med EU-nämnden den 18 mars 2022.

6. Meddelande från kommissionen om att säkra livsmedelstryggheten och öka livsmedelssystemens resiliens

- Presentation från kommissionen och diskussion

Ansvarigt statsråd: Anna-Caren Säterberg

Förslagets innehåll:

Meddelandet som publicerades den 23 mars inleds med en kort beskrivning av påverkan på jordbruksmarknaderna som en följd av Rysslands invasion i Ukraina.

Den ryska invasionen av Ukraina skapar en mycket utmanande situation för livsmedelsförsörjningen i Ukraina, men också globalt - både genom det förväntade minskade utbudet av spannmål och insatsvaror samt de kraftiga prisökningarna. Meddelandet belyser vikten av livsmedelsbistånd till Ukraina, och samarbete med FAO för att främja produktionen i landet under 2022.

Globalt kommer fler människor att drabbas av brist på mat, i en situation som redan var utmanande. Särskilt sårbara är låg- och medelinkomstländer med risk för bland annat social oro, radikaliserings och instabilitet. En fungerande internationell handel betonas, särskilt vikten av att undvika exportrestriktioner, säkerställa fungerande värdekedjor och handelsflöden.

Vad gäller livsmedelsförsörjningen i EU understryker kommissionen att det inte föreligger någon risk för livsmedelstillgången i EU men att låginkomsttagare bedöms få ökade svårigheter. För att hantera detta lyfter kommissionen fram den nyligen inrättade mekanismen för beredskap och insatser vid livsmedelsförsörjningskriser (beredskapsmekanismen) som ska arbeta för att identifiera och hantera brister gällande livsmedelstillgång och livsmedelsförsörjning och göra EU bättre rustat att hantera framtida kriser. Kommissionen betonar även vikten av en fungerande inre marknad och anger ett antal instrument för att säkra den. För att lindra effekten för hushåll med lägre inkomster nämner kommissionen program som finns på EU-nivå men även möjligheten och behovet av socialpolitiska insatser på nationell nivå.

Att stabilisera jordbruksmarknaden och stötta jordbruket för att anpassa sig till en ny situation är angeläget enligt kommissionen. Vidare beskrivs de insatser som görs på EU-nivå. Kommissionen uppmuntrar även medlemsländerna att sänka kraven på inblandning av biobränslen i drivmedel för att minska trycket på foder och livsmedelspriser.

Att säkra tillgången till handelsgödsel kommande år är en avgörande fråga enligt kommissionen. Kommissionen beskriver de insatser som görs och planeras men lyfter även fram att de ökade kostnaderna ökar incitamenten för en bättre hantering av växtnäring och kan leda till minskade växtnäringsförluster.

För att säkra ett hållbart livsmedelssystem betonar kommissionen vikten av att göra livsmedelskedjan mer motståndskraftig mot störningar. Satsning på forskning och utveckling lyfts fram. Kommissionen lyfter även fram insatser och målsättningar som finns inom ramen för EU:s gröna giv samt vilka åtgärder man ser som viktiga i medlemsländernas strategiska planer för den gemensamma jordbrukspolitiken.

Kommissionen understryker även vikten av att minska beroendet av fossila råvaror, ökad produktionen av förnybar energi och att säkra tillgången till olika källor för kalium och fosfor.

Avslutningsvis uppmanar kommissionen medlemsländerna att se över sina förslag till strategiska planer inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken för att undersöka behovet av att vidta åtgärder som kan öka motståndskraften i livsmedelssystemet.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen välkomnar kommissionens meddelande som lyfter flera viktiga aspekter kopplade till livsmedelsförsörjning och livsmedelssystemens motståndskraft.

Regeringen anser att en fungerande handel, ett effektivt bistånd som långsiktigt främjar hållbar livsmedelsförsörjning och hållbara livsmedelssystem, behovsstyrda humanitära insatser och vikten av det multilaterala arbetet, bland annat genom FAO, är centrala aspekter för att hantera utmaningarna på global nivå.

Det är positivt att meddelandet belyser den strategiska frågan om hållbarhet, och den fortsatta omställningen mot hållbara livsmedelssystem som ett led mot ökad motståndskraft. Regeringen framhåller vikten av en långsiktigt ökad hållbar produktion av bioenergi, livsmedel och fossilfria material från jord- och skogsbruket

Regeringen efterfrågar samtidigt fortsatta analyser om påverkan på livsmedelsförsörjningen på kort och lång sikt av de insatser som anges i genomförandet av den gröna given.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Har inte behandlats i riksdagen tidigare.

Övriga frågor

7. a) (ev.) Förordningen om geografiska beteckningar

- Presentation av kommissionen

Ansvarigt statsråd: Anna-Caren Säterberg

Förslagets innehåll:

Kommissionen förväntas presentera den aviserade översynen av lagförslaget vad gäller skyddade beteckningar. Kommissionen har aviserat att översynen syftar till att bl.a. förbättra hållbarhetsaspekterna i systemet, efterlevnaden, stärka producentorganisationers ställning och påskynda registreringsförfaranden.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen tar del av presentationen och noterar informationen. Regeringen

är positiva till en förenkling och harmonisering av det nuvarande systemet. Vidare välkomnar regeringen ett ökat fokus på de miljömässiga och sociala aspekterna av hållbarhet för skyddade beteckningar.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Ingen tidigare behandling i MJU eller EU-nämnden.

Fortsatt behandling av ärendet:

Förslaget kommer att fortsatt behandlas i rådsarbetsgrupp efter att lagförslaget presenterats.

**b) Högpato-gen aviär influensa (HPAI): hälsoläget och arbetet i rådet
- *Information från ordförandeskapet***

Ansvarigt statsråd: Anna-Caren Säterberg

Förslagets innehåll: Det franska ordförandeskapet kommer som en övrig fråga informera om läget med högpato-gen fågelinfluensa. Ett bakgrundsdokument har ännu presenterats inför mötet. Det franska ordförandeskapet har dock tidigare meddelat att frågan om en vaccinationsstrategi för högpato-gen fågelinfluensa är en prioriterad fråga under ordförandeskapet.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Ingen tidigare behandling i MJU eller EU-nämnden.